Vă prezentăm ANTRENORII ŞI FOTBALIŞTII EMERIŢI

TIBERIU BONE

Unul din marile „nume", din ultimele două decenii ale fotbalului românesc este, fără îndoială, Tiberiu Bone. Fotbalist de certă clasă, Bone n-a constituit totuşi niciodată — ca şi alte mari vedete ale noastre — „un cap de discuţie", un nod de violente şi pasionante contradicţii. De ce ? Pentru simplul motiv că numărul 6 al C.C.A.-ului de acum cîţiva ani a fost un solist indiscutabil, omul cu care „s-a mers" din capul locului la alcătuirea echipelor naţionale, el fiind întotdeauna un element de bază din ceea ce obişnuit numim „şira spinării" a unei echipe.

Ce calităţi — cu totul deosebite — l-au impus în fotbalul românesc ? Rîndurile de mai jos îşi propun să răspundă — pe cît posibil — la această întrebare.

DE PE „TÎRGUL CAILOR"...

„M-am născut la 13 aprilie 1929 la Oradea. Numind locul meu de naştere cred că am explicat implicit — „soarta" mea fotbalistică. Copil în Oradea anilor '35, '37, '38 nu se putea să nu te apuci de fotbal. Era, aş zice, o lege nescrisă a băieţilor : mirajul balonului rotund".

Cu acest debut de proză autobiografică (căreia lesne i se poate pune titlul clasic „băiatul şi mingea") Tibi Bone ne introduce seducător în atmosfera unor secvenţe de o plastică — am spune — cinematografică pe care, după 30 de ani, ni le imaginăm aevea.

„Maracana copilăriei mele a fost „Tîrgul cailor" din Calea Aradului. Am pătruns în Tîrg pe la vîrsta de 7—8 ani. Aici se jucau în permanenţă cîte 10, 11, 12 meciuri „în paralel" cu o „distribuţie" din cele mai pestriţe. Preşcolari, elevi de liceu, old-boys, dar şi jucători legitimaţi ai echipelor de seniori (aflaţi aici pentru... amorul artei şi pentru destindere) îşi disputau partide pasionante, jucate cu un foc nemaipomenit. Într-una din echipele formate ad-hoc m-am înrolat urgent şi eu".

Aşadar, debutul neoficial al lui Tibi Bone a avut loc pe „Tîrgul cailor", căruia — urmînd tradiţia — îi va rămîne credincios şi după ce va ajunge jucător legitimat.

Pitic la „Stăruinţa", junior la „C.A.O.", junior în echipa de seniori a sindicatului croitorilor din Oradea — iată filiera oficială a lui Bone înaintea transferului — hotărîtor pentru cariera sa fotbalistică — la Jiul Petroşeni.

În 1946, la vîrsta de 17 ani (deci tot junior), Bone debutează la echipa de categorie A — Jiul Petroşeni. Un debut care produce reale satisfacţii — dar pune şi probleme — antrenorilor... De ce ? Avînd „şcoala Oradiei" — a se citi : o foarte bună pregătire generală — tînărul Bone joacă la fel de bine pe aproape orice post şi ca atare titularizarea sa pe un anumit loc este foarte dificilă. Iată explicaţia peregrinărilor sale prin toate compartimentele de joc, el fiind, de-a lungul celor 4 ani cît a jucat la Jiul, „titularul a 9 posturi" (n-a jucat portar şi centru atacant).

Ce a rezultat din această „politehnizare" a tînărului fotbalist Bone ? Ne-o spune chiar el. **„Avînd cele mai diferite probleme de rezolvat, TRĂIND diferitele posturi pe care jucam, experienţa mea s-a îmbogăţit considerabil, eu căpătînd o viziune de ansamblu asupra jocului".**

Consemnăm în vremea începuturilor „perioadei Jiul", debutul strălucit al lui Bone în naţionala noastră de juniori care, în 1950, pe terenul Venus, a surclasat echipa de juniori a Ungariei. (Scor 5—0. Din echipă mai făceau parte, printre alţii, Voinescu, Cornel Simionescu, Nicuşor, Bădeanţu, Cioboată).

Anul 1950. Tiberiu Bone, fotbalist **„cu lecţiile bine învăţate"** îşi începe stagiul militar. Remarcînd evidentele sale calităţi tehnice, antrenorii C.C.A.-ului îl introduc în echipă într-o „zi mare". Finala Cupei României, cu U.T.A. Alături de el, debutează la C.C.A. Voinescu şi Vasile Zavoda. Finala la sfîrşit cu o victorie de bun augur pentru cei trei debutanţi (3—1), iar Tiberiu Bone se înscăunează — într-o „domnie" de 11 ani — mijlocaş stînga al unui „11" de renume.

...PE STADIONUL ARSENAL

La echipa C.C.A. a început SPECIALIZAREA lui Bone. Putînd juca orice, antrenorii au considerat că are toate calităţile unui conducător de joc. Întărind la nevoie apărarea imediată, urcînd în atac chiar pînă în careul adversarilor, dar mai ales „ţesînd" combinaţiile pregătitoare şi cele ofensive ale echipei, Bone a devenit „creierul" echipei.

Rezultatele C.C.A.-ului înseamnă în această perioadă un lanţ de succese, iar turneul în Anglia un prilej de satisfacţii pentru jucătorii militari. Bone, bunăoară, evocă nostalgic pe celebrul stadion Arsenal, bătrînul „Tîrg al cailor" din Oradea. **„Între aceste două repere, am trăit** — spune el — **tot ce se poate trăi în fotbal".**

PASA LUI BONE

Între numeroasele virtuţi fotbalistice ale renumitului mijlocaş — intuiţia jocului, joc impecabil de cap, joc la intercepţie, „pol" al calmului, creator ideal de faze de contraatac şi de atac etc. — ne vom opri la un element tehnic trecut cu vederea de mulţi. Pasa lui Bone. Calitatea impecabilă a pasei mijlocaşului militar. Servindu-şi partenerii „pe farfurie". Bone „punea" pasele în poziţii ideale de preluare pentru coechipierii săi cărora le ştia toate „chichiţele".

Iată cîteva spicuiri din „reţetarul" lui de pase. Pentru **Tătaru** — pasă exclusiv în adîncime, pentru **Constantin** — pasă la picior (el savurînd jocul de combinaţie), **Alexandrescu** — pasă din viteză, **Cacoveanu** — pasă în adîncime, **F. Zavoda** — pasă la picior, **Drăgan** — pasă oricum.

„FĂRĂ PRETENŢII DE PROFESOR"

Urmărind „careul" de mijlocaşi care preocupă în ultima vreme în cea mai mare măsură pe selecţionerii echipei noastre naţionale — Ghergheli, Dobrin, D. Popescu, Ianeu — ei fiind, rînd pe rînd, utilizaţi în formule de... acreditare, Tiberiu Bone ne-a comunicat impresiile sale — „fără pretenţii de profesor" — despre ei.

„Pe toţi îi apreciez, pentru că toţi au calităţi indiscutabile. Critic însă, le-aş recomanda următoarele :

Lui Ghergheli : 1) mai multă gîndire în joc ; 2) dozarea mai judicioasă a eforturilor ; 3) pasa lungă de calitate, 4) să schimbe direcţia jocului şi pe stînga, el jucînd de predilecţie doar partea dreaptă (pe Pîrcălab).

Lui Dobrin : 1) tehnică în mişcare; 2) pasa lungă ; 3) să nu subordoneze interesele jocului plăcerilor personale.

Lui D. Popescu : 1) mai multă mişcare ; 2) atenţie la anticiparea fazelor.

Lui Ianeu : Mai multă gîndire".

Marius POPESCU

Arbitrul de fotbal Doina Gehl, la sfîrşitul unei partide de old-boys desfăşurată pe stadionul din Arad. În dreapta ei, maestrul emerit al sportului, Iosif Petschovski.

Dialog cu DOINA GEHL — prima femeie arbitru de fotbal din ţara noastră

— Eu trebuia să mă fi născut băiat !

Iată declaraţia cu care a debutat dialogul meu cu arbitrul arădean de fotbal Doina Gehl, o „lovitură de începere" temperamentală, creatoare (să recunoaştem) de atmosferă, întărită pe parcurs prin punctări luate în aceeaşi octavă, adică la fel de... bărbăteşti.

— Vorbindu-se, în general, într-un cerc oarecare, despre un arbitru de fotbal-femeie, auditorul reacţionează — de obicei — cu o îngăduinţă mai mult sau mai puţin respectuoasă, de genul : *„ia uite la ea săraca, şi-a lăsat cratiţa şi se bagă în treburile oamenilor"* sau *„nici pe terenul de fotbal nu poţi scăpa dom'le de femei, au văzut ce-i aia fotbal la cinema şi vin să facă pe grozavele în faţa noastră..."* Şi cîte şi mai cîte altele.

— *Deci consideraţi atitudinea bărbaţilor în această direcţie...*

— ...un FAULT la adresa femeilor în general şi a mea în special...

— *Aveţi vreo argumentaţie suplimentară pentru „a mea în special" ?*

— Întîmplător da. Şi una foarte puternică.

— *Vă rog să.., şutaţi.*

— Nu, nu zîmbiţi. Aţi nimerit, întîmplător, în plin. Am şutat în viaţa mea de nenumărate ori, pentru că am jucat — realmente — fotbal. Am fost centru atacant şi extremă dreaptă şi, după spusele coechiperilor mei (bărbaţi), aveam o lovitură cu dreptul uimitoare. Aş zice bărbătească...

— *Va să zică de aici se trage...*

—...răul. Exact. Am simţit de tînără atracţia fotbalului, aşa cum alte fete de vîrsta mea erau atrase de balet, să zicem.

— *Cum a evoluat cariera fotbalistică ?*

— Prin forţa... naturii, am rămas o fotbalistă amatoare, de ocazie, păstrînd însă pentru fotbal sentimentele pe care ţi le insuflă o mare pasiune.

— *N-aţi rămas însă numai la stadiul „sentimente" ?...*

— Nu. Din fericire pentru mine, am avut o cale „legală", prin care am putut intra „cu drepturi" în fotbal. Am urmat cursurile de arbitraj, am ajuns prima femeie arbitru de la noi şi am arbitrat...

— *Arbitraţi de multă vreme ?*

— De 13 ani !

— *Cam cîte meciuri ?*

— Peste 500 !

— *Într-adevăr un „palmares" impresionant. Ce categorie aveţi ?*

— A doua. Corespunzător „gradului" meu (care sper să crească), am arbitrat meciuri din campionatele regionale, din campionatul republican de juniori, meciuri de old-boys, întîlniri amicale...

— *Îngăduiţi-mi o întrebare foarte directă : cum sînteţi cu jucătorii, severă sau mai înţelegătoare ?*

— Consideraţi că a doua parte a întrebării n-am auzit-o. Bineînţeles severă, fotbalul fiind un joc foarte serios. Am eliminat — pînă acum — peste 40 de jucători. N-am tolerat niciodată lipsa de respect faţă de tot ceea ce înseamnă fotbal : joc, adversari, coechipieri, conducător de joc...

— *Dar, jucătorii, ce atitudine au avut — şi au — faţă de dv. ?*

— Foarte respectuoasă. După multe meciuri am primit din partea lor felicitări. Ca arbitru !

— *O întrebare vizînd breasla : din arbitrii care activează la noi pe cine apreciaţi în mod deosebit ?*

— Pe Lulu Mihăilescu şi pe Alexandru Toth.

— *Şi ce jucători ?*

— Doi care joacă pe posturile pe care am jucat şi eu : Pîrcălab şi Dridea.

Am încheiat plăcutul dialog cu Doina Gehl, urîndu-i cît mai multe — şi mai frumoase — meciuri de condus şi (de ce nu) chiar şi... ecusonul F.I.F.A.

M. P.

PSIHOLOGIA EVERESTULUI

O carte pe care trebuie s-o citească orice sportiv de performanţă din ţara noastră este „HIMALAYA" de Marcian Bleahu, Mircea Bogdan şi Gheorghe Epuran, apărută în Editura Ştiinţifică, în acest an. Este cartea istoricului escaladărilor şi victoriilor alpiniste pe cele 14 vîrfuri de peste 8000 de metri de pe glob. Multe poate învăţa sportivul din această carte, în care învingătorii marilor înălţimi demonstrează că în faţa voinţei umane nu rezistă nici un obstacol şi că pentru cel ce VREA CU ADEVĂRAT, nu există performanţă imposibilă.

Cartea aceasta ridică cu acuitate o problemă de psihologie sportivă de cea mai mare importanţă pentru sportivii noştri. Timp de peste 30 de ani, zece expediţii au asaltat vîrful orgolios al Everestului şi se părea că cucerirea lui este imposibilă. Dar în 1953, Hillary şi Tensing, susţinuţi de o expediţie bine utilată şi decisă să învingă, au reuşit marea performanţă. Pînă la urmă, numai în anul 1965, în decurs de 19 zile ale lunii mai, alte 4 expediţii au urcat pînă la vîrf. Deci, în momentul cînd se dovedeşte că un lucru este posibil, chiar şi numai conştiinţa acestei posibilităţi este suficientă pentru a da tărie altor sportivi să îndeplinească o faptă pe care zeci de sportivi, cel puţin la fel de bine pregătiţi, nu au putut s-o îndeplinească pînă atunci.

Graniţe de acest fel, reale sau mai degrabă închipuite, se pare că sînt de natură să creeze între sportivi anumite complexe, anumite inhibiţii care îi frînează pe calea progresului şi îi opresc pe loc un timp. Dar există mobiluri de ordin moral şi social care la un moment dat se dovedesc mai puternice decît aceste complexe şi permit sportivului să atace aceste „performanţe-graniţe" cu conştiinţa că are capacitatea să reuşească unde alţii, şi chiar el, au eşuat pînă atunci.

Acest lucru îi dă noi puteri şi îi permite să se autodepăşească, stabilind performanţa vizată.

Mă gîndesc la fotbaliştii naţionalei noastre. E drept că de 3 ani nu au pierdut nici un joc în ţară, dar nici nu au cîştigat vreun joc în deplasare în acest timp. În acest interval au învins echipe redutabile acasă, dar nu au avut succese în deplasare. Există oare o graniţă psihologică care îi împiedică să învingă în deplasare ? Ar fi momentul să fie ajutaţi şi să li se arate că, avînd o pregătire superioară, pot aborda cu şanse partide ca acelea de la Porto, Ludwigshafen şi de pe orice teren.

Poate dacă vor fi conştienţi că acesta este adevărul vor fi în stare să urce şi pe acest „Everest".

TUDOR VASILE

Cuvinte încrucişate

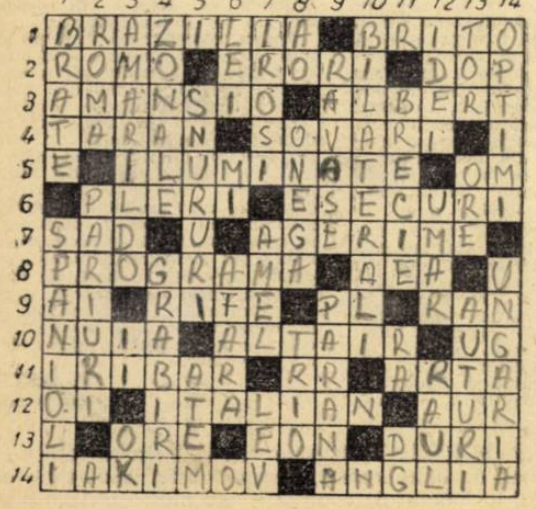

ORIZONTAL : 1) Prima mare favorită de care ne-am despărţit acum o săptămînă... — ...şi unul din fundaşii ei, prezenţi în meciul cu Portugalia. 2) Mijlocaş din lotul mexican, dar care n-a făcut deplasarea la Londra — Rebuturi la... cel de al 23-lea de pe teren — Astupă deschizătura de sus a fluierului. 3) Înaintaş spaniol, a părăsit stadioanele, împreună cu întregul lot, după evoluţia din grupe — Cunoscut jucător maghiar, prin jocul său a facilitat şi el despărţirea de brazilieni. 4) Agricultor — Fundaş maghiar utilizat în meciul cu Portugalia. 5) Stadioanele engleze şti, în multe din serile lui iulie — Defineşte marcajul... la persoană. 6) River..., cunoscută echipă de fotbal argentiniană — Hapuri amare pentru italieni, brazilieni şi spanioli. 7) Plantaţie de pomi — Sprinteneală, pătrundere (în zestrea lui Eusebio). 8) A fixa locurile şi datele meciurilor — Insula nimfei Circe. 9) Posezi — Alt înaintaş spaniol — Pelé ! — Soţia unui zeu din mitologia scandinavă. 10) Varga ! — Apărător brazilian — 1 şi 4 la Uruguay ! 11) Şi-a luat şi el adio (cu regret) de la bu-

turile porţilor engleze şti, o dată cu Del Sol, Suarez, Gento şi ceilalţi — Bis la Garrincha, în prima parte ! — Înalta măiestrie a marilor jucători. 12) Mogîldeţe de pe... cîmp — Prestigiosul lot al lui Burgnich şi Facchetti, Rivera şi Mazzola, expediat „acasă" de echipa R.P.D. Coreene — Dă valoare, la propriu, „Cupei Jules Rimet". 13) Prefix la O.R.L. — Cunoscut portar francez, accidentat înaintea turneului final — Ca Marais şi alţii, care l-au scos din circulaţie pe Pelé. 14) Revelaţia echipei bulgare din prezentul turneu final — A administrat cîte 2 goluri Franţei şi Mexicului în grupe, hotărîndu-le plecarea.

VERTICAL : 1) Macarale de suporter — N-au ajuns nici de data aceasta prea departe în C.M., cu toţi jucătorii lor valoroşi.. 2) Portar argentinian, trecut, cu echipa sa, de hopul optimilor — Previziuni, cote, surprize, pierderi şi cîştiguri. 3) Jucător brazilian, din păcate nefolosit în meciurile din Anglia — 1—1 ! — E în regulă, în patria lui Bobby Charlton. 4) În zonă (fem.) — La antipodul trăgătorilor de timp. 5) Bice — Pitic. 6) Reprezentanţi prin... Willie la C.M. — Pe mine — Tot ce nu vizează poarta. 7) A risipi ocazie după ocazie — Nume dat guvernatorului în Maroc — ...Iaşin, cunoscutul portar al reprezentativei sovietice. 8) Alfa şi Omega — Doi jucători, un singur nume în lotul argentinian — Tripletă. 9) Bileţele (cu luare... în balon, sau fără !) — Aripă braziliană din meciul de adio. 10) De o parte şi de alta a liniei de centru (masc., pl.). 11) Rocă sedimentară — Soarele Egiptului antic — Dinu Georgescu. 12) Tişnesc... în cap — Parte a corpului solicitată uneori în jocul la balon — Unul din mijlocaşii lusitanilor. 13) Torres, în prima repriză ! — 48 (fără prelungiri), echivalentul în timp al celor 32 de meciuri din turneul final — Specialitate a la Cîmpeanu — Ubinas (pl.). 14) Grupele turneului final, faze de tristă memorie pentru „zeii" fotbalului — Una din echipele calificate în „sferturi".

Cuvinte mai puţin cunoscute : ~~AEA, BAN, AMEL~~.

G. C.